

ORATORIA PROPUGNATIO

PRO CONSTITUTIONE APOSTOLICA

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

D. CLEMENTIS XI.

PONTIFICIS OPT. MAX.

QUÆ INCIPIT,

Unigenitus Dei Filius

Hoc reslanti fato, & non levi infortu-
 tunio laborasti, Christiana Religio,
 ut in eam incideris miserrimam tem-
 porum conditionem, quæ te imma-
 nè quantum impulerunt, ut maximo,
 justissimoq; dolori omnem ultra mo-
 dum indulgeres; & certe tibi non e-
 rat non dolendum, cùm eximiam

Romani tui Oraculi dignitatē, amplitudinē, autoritatē
 ipsamet gravissima, difficiliaque tempora sub oculos po-
 nerent parvi quodammodo habitam, pene attritam, immi-
 nutam; neque enim aliud à te potuit judicari, cum prode-
 unte adversus Paschasij Quesnelli Theses rectissima, salu-
 berrimaque Constitutione, in id è Parisiensibus Doctori-
 bus nonnulli conspiraverint, ut publica illa denegarentur
 suffragia, illæ venerationes, illi plausus, univèrsaque illa de-
 ficerent obsequentium animorum signa, quæ hujusmodi
 sanctissimis placitis, religiosissimisque decretis merito, at-
 que optimo deberi jure attestamur. Minor utique te pre-

meret afflictatio, si, qui sese adeo irreverenter gesserunt, ij forent profligati homines, qui, cum Hereticis dogmatis studeant, student pariter, quo te odio prosequantur, quibus afficiant contumeliis, quo irrisu, quo furore, quo contemptu honores tuos explodant, lacerent, proculcent; in eo siquidem, quod in adhibendis suffragiis, in præstandis obedientiæ testimoniis decumanam negligentiam præ se ferrent, illud experta quidem esses, quod ab intensissimis hostibus debueras expectare: cum verò, qui Pontificiæ Constitutioni non acquiescere visi sunt, ij plane sint homines, qui se Christianæ dignitatis acerrimos propugnatores, fidelissimosque alumnos tuos profitentur, video sanè, quàm ampla ad excitandum non vulgarem doloris sèsum, illumq̃ continuò fovendum tibi materies suborta sit: gravissimum dolorem capi consentaneum est, cum injuria ab iis irrogatur, à quibus nihil aliud sperari poterat, nisi perpetua quædam amoris tessera, luculentumque indicium benevolentia. Doluisti ergo non immerito, & adhuc te dolere scio, Christiana Religio; hoc tamen solatij genere profusas identidem lachrymas, & emissa suspiria poteris aliquantulum intermittere, quod te videas non ita apud mortales infelicem, ut humano patrocinio tua causa prorsus destituatur.

Omne nimirum studium, omnemq̃ opem statuit collocare, ut in tanta adversitate præsto adesset, dilectissima tibi in paucis Lusitania tua; parum familiariter se facturam existimavit, nisi tuæ causæ propugnationem libens, volensque susciperet. Iam pridem ex hac sua Eborensi Academia ad Lutetiam Parisiorum epistolam miserat, in qua suum erga sanctissimam Constitutionem laudabile iudicium aperiebat. Sed maius aliquid (aiebat Lusitania) maius aliquid exigit rei eximia magnitudo: iterū iterūq̃ perpensi, quanti ponderis, & momenti sit sanctissima Romani Oraculi Constitutio; peculiarem ideo venerationis ritum ins-

rituam, Dei opt. Max. aras petam, ad illas reverenter propular, publicum emittam jusjurandum, quo meam fidem in id obstringā libenti animo, ut meo sanguini, meæ vitæ eligam potius renuntiare, quàm à tuenda Sanctissima Constitutionis veritate per metum desistere, conquiescere. Satis, superque esset hoc publicæ pietatis monumentum, ut pro justissima Christianæ Religionis causa viderer propugnare; habent enim immensas quasdam vires ad persuadendum non vulgaria exempla. Dabo tamen Oratorem, qui rostra conscendat, illos Parisienses adversarios Oratione lacestat, iis urgeat rationum momentis, è quibus possint deprehendere errorem suum, eamque adduci in sententiam, nihil aliud in sanctissima Constitutione, nisi editū è cælo oraculum recognoscendum; illam esse dignissimam, quæ in sacris annalibus, aureis literis exaretur; quæ veritatis emblemata nuncupanda sit; quæ non tam reverentibus oculis sæpe usurpari, quàm vel ipsis cordibus altè affigi mereatur. Ita aiebat Lusitania, & quàm vere ex animo loqueretur, auspiciatissimo ex eventu innotescit.

Illuxit dies illa faustissima, qua Conimbricensi Academiae gloriose contigit novam p.issimi jusjurandi celebritatem intueri; non minus felix, ac perbeata respundet præfens dies, qua ejusdem celebritatis ritu Eborensis Academia longe gloriatur, ac triumphat: æquum plane fuit, ut ad publicum sacramentum hæc sua literarum emporia, & politissimæ sapientiæ domicilia feligeret Lusitania, ut vel ex locorum ingenio dignoscendum proponeret, quàm Sapienter meditatam opus perficiebat. Adsum tandem ego destinatus Orator, qui Lusitanicæ meæ morem libentissime gesturus ad demandatam provinciam jam accingor: cum igitur in dicendo sequar ordinem, ut, cum primum ad sanctissimæ Constitutionis æquitatem demonstrandam pro virili decertaverim, ad debitam subinde venerationem, ac obedientiam persuaderendam dirigatur propugnatio.

Atque, cum primam orationis partem jam aggrediar, è Quefnellianis ipsis damnatis Theſibus petitum auſpicari ſuccurrit argumentum. Dicite, quaſo, Pariſienſes Doctores, per Deum dicite immortalem, quid puriori doctrina conſonum, ſolumque injurioſe reprobandum in Quefnell Propositionibus contemplerini, ut pro illarum deſenſione in arenam veluti deſcendere videamini? Melius quaerem, quid non impium, quid Chriſtianiſ auribus non ingratum, quid erroribus non ſcatens, quid ab Orthodoxa veritate toto cælo non aberrans introſpiciendum à vobis foret, ſi pernicioſa illa dogmata diligentius perpendere- tis? Minime diſſiteri vos arbitror eam ludibrio exponen- dam doctrinam, interque egregias hæreſes numerandam, cum qua ſalutaria documenta tum à Diviniſ Literiſ, tum à Sacraſſimiſ Conciliis, tum à venerabilibuſ Eccleſiæ Magiſtriſ accepta neutiquam valeant cohære- re; revocate ergo ad lentioriſ judicij trutinam, an illiſ noſtræ Fidei ora- culiſ ex æquo reſpondeant Propositioneſ, quaſ nullo in- ſectiſ vitio exiſtimatiſ? Docentne Divinæ Literæ, Sacro- ſancta Concilia, Sanctiſſimi æque, ac literatiſſimi Patreſ, docentne, (A) animam lethali crimine deturpatam omn- priuſ caeleſtium donorum ornatu ſpoliari, eoque calamita- tatiſ devenire, ut nihil laudabiliſ, honeſtiſque operiſ poſſit unquam exercere? O dementiam! Docentne, Chriſtianiſ (B) Religioniſ alu- mnoſ non eſſe, quibuſ benigniſſimus il- le bonorum omnium diſpenſator Deuſ victriciſ Gratiaſ au- xilia non ſuppeditet? O ſigmentum. Docentne (C) nullū aliud beneficiū prolapiſ in ſcelera mortalibuſ à Supremo, Divinoque Largitore primum donari, niſi ipſorum ſcele- lum extinctionem? O mendaciū! Docentne, (D) apud Deum effuſaſ Impiorum precatiōneſ novum abire in piacu- lum! O impietatem! Docentne, (E) ſceleratorum hominum numero illum eſſe adſcribendum, qui nullo alio retarda- tuſ vinculo, ſed inſigendiſ ſuppliciiſ deterrituſ à patrandiſ

criminihus abſtineat? O errore! Docentne, (F) ad æternam Beatorum felicitatem in Fide tantum, & precibus compendiarium iter aperiri? o fabulam! Docentne tot alios palmares errores partim perfonatos, partim nudata facie, quot Pontificia Conſtitutione proſcribuntur? o pluſquam anilia commenta! o inania ſomniantium animorum ſpectra!

[F]
Propoſ.
68. Queſ.
nel. damn.

Enim vero ſi hæc ſigmentorum congeries à probatiſſimis noſtræ Fidei dogmatis non declinare credendum eſſet, diceretur pariter plures cum Orthodoxa doctrina cõvenire delirationes, quas, utpote Hæreticarum mentium partus, non irridemus ſolum, ſed deteſtamur. Replicate curioſius temporum memoriam, evolvite perattentiùs annales, & damnatas olim hærefes diligentiori ſtudio perlegite, cum his tandem ſingentium animorum, ſibi que illudentium ſimulacris Queſnelli Propoſitiones conferte; quàm multas mediuſidiùs non tam illis erroribus affines, quàm eiſdem veluti à parentibus in lucem editas obſervabitis, ſeu, ut rectiùs loquar, deprehendetis quidem non ſecus differre, atque apud fabularum inventores Minerva à Pallade diſcriminatur. O ſi in huiuſmodi accurata collatione vocalia fierent veſtra omnium iudicia. Quot ſententias quaſi è tripode pluſquam Delphico pronuntiatas acciperemus! frequenter enim notante preſſis digito Queſnellianis theſibus, quibus primum è fontibus id Queſnellus venenum hauſerit, loquentium iudiciorum voce vulgarent: has nimirum legeretis Propoſitiones, lectionem ſubinde ſequeretur hæc veſtri iudicij exclamatio: En quod proterve inculcabat Lutherus: ad illas poſtea Propoſitiones curioſi oculi converterentur; hæc è veſtigio vox erumperet: En quod impie aſſerebat Calvinus: lectioni ulterius incùberetis, audiremus proſecto: En quod impudenter jactabat VVicleſus: progredetur lectio; hic veſter prodiret ſenſus: En quod nefarie docebat Ianſenius: ſi diligens non quieſceret obſervatio, hæc procul dubio ſonarent voces: En transcriptos Baij erro-

rores: si alias tandem Propositiones legeretis, ita vestra iudicia exclamarent: En Ioannis Hus figmentum, hæc demētia Ioviniani, hæc Richerii deliratio. Videte igitur, quid de Quæsnelli Thesibus sentiatis; par enim iudicium de illorum infanientium authorum mendaciis à vobis fieri necessum erit: sed non suspicor eo furore, atque audacia vestram corrumpi sapientiam, ut illis hæreticæ militiæ primipilis laudem unquam tribuendâ statuatis; cur ergo Quæsnelli defensio suscipienda, si ejusdem perfidiæ vexillis ascribitur, eisdem armis præliatur, eosque duces fidelissime sequitur, quos, cum Christianæ Reipublicæ perniciem moiantur, justis odiis prosequimini?

Video hoc vos muniri clypeo, quod scilicet vestra pietas, ac religio non pateretur iis informari documentis, quibus sana interpretatio adhiberi non posset; & certe à vobis audire mihi videor, eas esse Quæsnelli Propositiones, ut Christiano quodam sensu exponi queant, illisque citra dubium contingere, quod in depictis belluis observari solet, quæ licet ingentem quandam rabiem, ac sævitiam spirare videantur, mutis tamen colorum suasionibus non ita ducimur, ut credamus veram inesse ferocitatem. Nescio, doleamne, an mirer? quod hæc vobis arrideat opinio: perpèdite, quæso, quàm luctuosum in præcipitium divertatis; nam, si ad Orthodoxam interpretationem revocandû, quod hæresim exhalat, vestrum hoc iudicium ab infamia vindicabit, quot sectas ad Romanæ Ecclesiæ everSIONEM perditissima tot ingenia excogitarunt; quæ enim fiet, ut ejusdem excusationis velo illarum omnium sectarum errores non circumvestiri posse vel Tulliana suadeat eloquentia? quidni hoc vestro testimonio incitati nonnulli dicent? Legamus Calvinum, legamus Lutherum, legamus Iansenium; reprobata tot aliorum Hæreticorum opera non primoribus tantum (ut aiunt) labris degustemus, sed ad satietatem usque curiosa lectione exhauriamus; quod dissonum, quod

ingratum, quod hæresim sapiens occurrerit, id nos scire, & purissimo sensu interpretabimur: cur non pronuntient? Non ultra opinemur detestabiles longe hæreses in expunctis Perfidie libris contineri, rem ex colorum fallacis æstimavimus; sub vana, quæ decipiebamur, pictura latebat veritas: cur non jaçtent? Non jam male audiant illi homines, in quos totam iracundiam effundebamus, eosque jam Erebi monstra, jam orbis terrarum pestes, jam famosos Hæresiar-chas semel, atque iterum appellabamus; palinodia à nobis canenda est, ab injuriosis titulis abstinendum; cum scripta à turpi nota liberemus, authores in posterum honorificis nominibus cohonestentur: cur non ita proloquantur? Christianæ Republicæ cõmercis illi illi restituantur, quos Pontificiæ censuræ expulerunt; purgati ab imposito crimine censeantur; crimen erat hæretica dogmata scripsisse; inanis quidem fuit judicium existimatio; illud perspicere oportebat, quod interpretationum ope ab illis fabularum tenebris erui posset veritatis splendor: cur ita effutire non audent? Facessant jam celeberrimæ interdictiones, quibus tot hucusque libri, utpote hæretici, retardabantur, ne in lucem prodirent; desiderata ab authoribus facultate potiantur, typis mandentur, bibliothecas exornent, omnium versentur manibus, omnium studiis, ac lectionibus usurpentur, id solum à lectoribus cavendum præscribatur, ne sub illo pravè sensu, quem Propositiones offerent passim obviæ, ab ipsarum inventoribus scriptas putent, sed æqui, bonique consulant, sibi que habeant persuasum, sanam illam, quam effinxerint, explicationem ab authorum mente non defecere.

Probabit sine, Parisienses Doctores, dignumque, quod à viris cordatissimis laudetur, istiusmodi consilium existimabitis? illud ego à vobis improbandum non possum non censere; sed nequeo etiam ab illa nota vos eximere, quod ansam his inanibus judiciis, dum Quæstionem defenditis,

præbeat. Neque est, quòd damnatarum Thesium patro-
 cinium hujus quæstionis artificio adornetis: cur de Quæ-
 snelli Propositionibus adeo graviter sentiendum, cùm eas
 vir ille scripserit in suis *Observationum Moralium* volumi-
 nibus, quæ quantam animis utilitatem pariant, lectio de-
 monstrat non ingrata? itane suspiciosi erimus, ut cùm librū
 curiose perlegamus, librum, inquam, opportunis, & saluta-
 ribus documentis locupletatum, siqua novitatem afferre
 videantur, ea deteriorem in partem accipiamus? quidni ex
 aliarum potius incorruptarum thesium ubertate certissimū
 eruemus indicium, nihil non sanum in aliqua nova loquendi
 formula occultari? Non est, cur ita damnatis Thesibus fa-
 veatis: proponat, ut asseritis, Quæsnelli liber eam documē-
 torum seriem, quæ lectorum animos rapiat suavissime, viam
 sæpenumero aperiat, quam qui institerit, in æternæ salutis
 negotio periclitari non timeat, refertos ultra modum cæles-
 ribus divitiis thesauros pluribus in locis exponat; à germa-
 no Sacræ Paginæ sensu aliquoties non aberret; illis etiam
 sententiis exornetur, in quas nobilissima Ecclesiæ decora,
 ac præsidia, sanctissimi nempe Doctores peregregie conspi-
 rarunt: quid tamen hæc, ut reliqua Quæsnelliani libri dog-
 mata nequaquam corrupta, & vitiosa æstimentur? an novū
 est, ac incredibile inter flores versari aspides, spinas rosis in-
 hæerere, suavissimo cum nectare permisceri venenum, au-
 reove in poculo propinari? prò religiosissimam conscientia-
 am, quæ vel de gravissimis erroribus male suspicari non
 audeat! prò singularem judicandi industriam, quæ ex alte-
 rius doctrinæ integritate corruptam omnem aliam, ut hæ-
 resi liberet, metiatur! Hoc favente iudicio, inter mendaces
 libros non eos recensere, qui licet fabulas contingerent,
 suis etiam veritatibus ditarentur: tantum abest, ut damno-
 sas Quæsnelli Propositiones Christianorum dogmatum So-
 cietas tueatur, quin in hoc potissimū Hæreticorum con-
 fuerudo instauretur: solent (ut ex Magno Gregorio didi-
 cimus)

Lib. 5.
 Moral. c.
 21.

cinus) illi perfidi sectarum molitores veris falsa eo consilio
interferere, ut veritatum blanditiis inescati auditores pari-
ter, & lectores nihil in objectis postea falsitatum spectris
formidandum credant, aut fugiendum; ita plane callidissimi
hostes securius insidiari arbitrantur; pacem fingunt, ut oc-
culto bello incautos petant, paulatim superent, tandem ca-
pian; ita sibi triumphum ominentur, dum quasi ad lyræ so-
nitum (ut Spartani quondam milites) acrius pugnant, &
nervosius. Conjicite nunc, conjicite, adversarij, quam defen-
sionem. Quesnellianis suppediet erroribus salutarium dog-
matum comitatus.

Fingamus tamen, ne dissonæ aliquot proscribantur
theses; sed opportuna interpretatione ab infami labe vindi-
centur, satis aliquando esse, ut inter Orthodoxas veritates
reperiātur: id mehercule effugium ex aliis scriptoribus li-
cet aliquem tutaretur, Quesnello non tamen faveret; nam,
ut vel male sonantibus alterius Scriptoris Propositionibus
nullum subesse vitium judicaretur, clarissimum afferrent tes-
timonium explorata non semel pietas, modestia, concordia
amor, religiosissima in Apostolicam Sedem obedientia, illa-
rumque omnium virtutum dignitas, quæ virum ab omni
conscientiæ suspicione solutum redderent, ac patefacerent.
Qui vero Quesnelli mores, quæ virtutes, quæ sanctitas, ut
de ipsius Thesibus nihil sinistrum suspicemur, nedum as-
seramus? an vos soli ignoratis, Parisienses adversarij, vestrae
peregrinantur aures, neque hoc totius Europæ pervagato
sermone instruantur, quibus ille fraudibus, quibus malefi-
ciis, quibus sceleribus incubuerit? vestras ego florentissimas
Galias appello; dicant, quem vivendi tenorem servaverit
Quesnellus, cum in illam Congregationem ab Eminentissi-
mo Berullo institutam se receperit? Quis tum è congregatis
sociis non ingemuit, quis non doluit miserandum illud exi-
tium, ac funestissimam calamitatem, quam excitatæ ab hoc
novarum rerum molitore discordiæ toti Congregationi mi-
nitaban-

uitabantur? non obliterarunt tempora insignem hominis
contumaciam, qui debitam suis moderatoribus obedientiam
superbe admodum proterere ausus est; viget memoria impu-
dentiam, qua suscepto vitæ laudabilis instituto per maximam
inconstantiam renuntiavit: Te, Belgium, testor, vidisti ho-
minem novitatum amatorem, & dissentiones continuo me-
dicantem: vidisti, quàm fraudulenter multorum animos cõ-
moverit, quot impiissimis documentis corruperit, ut alij ab
antiqua in Apostolicam Sedem reverentia abstinerent, mi-
rabili in retinenda Orthodoxa Fide aliorum constantia ti-
tubaret: vidisti sacris initiatum, quin tempus, aut locus co-
geret, morem laicum in vestibus æmulari, quasi vellet, hac
induta persona, commodius tegere fraudes suas: vidisti ca-
lamo pugnantem pro Ægidij de VVite Propositionibus, quib-
us, utpote. authoritati Pontificiæ refragantibus, Facultas
Theologica Lovaniensis nigrum etia meritisimò præfixo-
rat: vidisti maximas, quas indefinenter impendebat, curas,
ut irrita caderent, & inania tot illa studia, quot ad compri-
mendum novæ sectæ contagium Magistratus, Episcopi,
Bavariæ Elector, Galliarum, Hispaniarumque Reges, ac
Romani Pontifices laudabiliter collocabant.

Usq̃ adeo effrænata Quæsnelli audacia progrediebatur,
ut nullis circumscribi limitibus pateretur; illa illa fuit, quæ
in regios Hannoniæ Senatores famosum opus ea de causa
promulgavit, quod Iansenianis quibusdam libellis Senatus
ille incorruptissimus adversatus sit: illa illa fuit, quæ unam
supra triginta Propositiones ab Alexandro VIII. reprobata
sua defensione protegendas suscepit: illa illa fuit, quæ &
Romanos Theologos, & integerrimos in Fidei causis Cens-
sores, Eminentissimosque Purpuratos scriptis procacibus
vulneravit: illa illa fuit, quæ injuriosum esse, omnique vigo-
re destitutum pene egregiam impudentiam asseruit, quod ad-
versus Sebastenum Archiepiscopum, Summo Pontifice cõ-
probante, Romanus causarum Fidei Senatus iuste, ac legiti-

me decreverat: illa illa fuit, quæ Apostolicum diploma Cle-
mentis XI (quem Antistitem Maximum in terris venera-
mur, & utinam diutius veneremur) quæ, inquam, diploma
illud ad Ecclesiæ alumnos Fæderato in Belgio commoran-
tes probris gravissimis violavit. O si adessent Lovaniensis A-
cademiæ Doctores, Vicarius Apostolicus Sylvæducentis,
Méchliniensis Archiepiscopus, quàm justas erumperent in
querelas, dum Quesnelli calamo perfrictum suum illud de-
cretum meminissent, quo ingravescenti novitatum pesti oc-
currere deliberaverant! O quoties ad justissimam iracundi-
am infligamur, cum in mentem subeunt illi dialogi non lu-
ce digni, sed incendio, quibus in Pontificiam authoritatem
Observationum Moralium volumina primo proscribentem
novus iste mordacis Archiloci imitator audacissime invehit-
tur! hucusque non evanuit aliorum operum, quæ prætereo,
injucunda, tristisque recordatio, in quibus illius animi per-
tinacis, temerarij, seditiosi, & Christianæ Religioni infensis-
simi non levia, obscurave indicia legebantur.

En Quesnelli mores, en licentiosa scripta, quam ergo
existimationem de illius hominis Propositionibus concipie-
mus, quem cum ipsæmet Propositiones accusent, nulla est
vitæ probitas, quæ liberet, in suis imo peccatis moribus, in su-
is audacissimis scriptis validissimos in se etiam experitur ac-
cusatores. Quid igitur est, quod amplius desideretis, adver-
sarij, ut vobis tandem pateat, an æquissima fuerit sanctis-
simi Domini Nostri Clementis XI. Constitutio? Credo e-
go non vos fugere, quibus censuris illustrissimi Episcopi Va-
pincensis, & Lucionensis, Rupellensis, & Aptensis Ques-
nellianum librum his perniciosiss, quas insectamur, Thesi-
bus affluentem inprobaverint. Notissimum vobis est unū,
alterumque Opusculum à Gallico Scriptore concinnatum,
in quibus eò collineant rationum momenta, ut Quesnellum
è suis *Moralibus Observationibus* seditiosum, hæreticumq̃
demonstrari nequis, ambigat: quid referam, quàm accurate,
quàm

quàm studiose, quàm maturo iudicio in Quesnelliana causa se gesserint peritissimi Centores; quid, inquam, id referam, cum nemini existimem non perspicuum, in suaque ipsius Constitutione Romanum Oraculum attestetur? quid aliud hæc veluti præconia, & suffragia, nisi Sanctissimæ Constitutionis æquitatem præ se ferunt, ac commendant? & erit, qui Quesnelli defensionem haud injuriâ suscipiendam ulterius auturnet? qui ipsius Propositiones non rejiciendas, non detestandas, non abolendas, sed incorruptas, sed verissimas, sed Christianas esse fateatur? erit, qui stabilitam, editamque in illa splendida mendacia Pontificiam Constitutionem non probet, non laudet, eamque non appellet opportunum gladium ad profus reseccandum unum supra centum capita, quibus in tot Quesnelli Propositionibus Hæretica Hydra sæviebat? non capio, adversarij, non capio, cuiusnam: adhuc rationis pondere moveamini, ut, quam reverentiam, & cultû Sanctissimæ Constitutioni impertire deberetis, in Quesnelli patrociniû convertatis.

Ad hanc ego venerationem, ac obedientiam vobis acriter persuadendam, quæ hujus Oratoricæ propugnationis pars est altera, & corona, reliquam jam transfero dicendivim. Evolvite imprimis vobiscum animo, quid de illis civibus sentiendum foret, qui, cum à suo ipsorû Principe summa æquitate promulgarentur leges, eas nullo excipiendas plausu, nulla observatione prosequendas præpostero ducti iudicio proclamarent? illosne cives (si forte cives appellandi essent) illos ne cives alicujus laudationis præmio afficiendos diceretur? ah quàm gravi potius dedecore notarentur! quæ enim homini turpior ignominia, quàm rationis ductum neglexisse? quantum vero ab illius rectissimæ animorum moderatricis imperio declinaret, qui justissimis legibus adversaretur, nemo est, qui non videat. Cum igitur in aperto sit, quanta æquitate suam ediderit Constitutionem Sanctissimus Romanæ Ecclesiæ Princeps, ac Moderator, quid

est, quod vos, vos inquã, qui hujusce Christianæ Reipublicæ amantes eives, juratosque defensores fuisse hætenus, ac deinceps futuros pleno ore profiteremini, quid est, quod in expectatissima obedientiæ testimonia non erumpendum esse judicatis? quod abiit honestissimum illud immortalis gloriæ desiderium, ut, cum à rationis moderamine deflectatis, ignominiosi cujusdam stigmati amatores vos videam, & candidatos? ah quali in discrimine vestræ sapientiæ famam constituitis! quo enim jure sapientiam appellabimus, quæ, cum causæ pateat æquitas, eam nullo in pretio habendam doceat? O male collocatos in evolvendis libris assiduos, ac diuturnos labores! o infelicia literarum studia, si æquitati non adhibendum suffragium didicistis!

Non exigui sane momenti est, si viris cæteroquin ornatissimis injuriosa hæc labes inuratur, sed quàm grave, ac ponderosum, si celebratissimo Parisiensis Academiæ nomini turpis pariter ignominia irrogetur! Hæcne est (rei novitate perstrictus nonnemo forsan exclamabit) hæcne est illa florentissima Academia, quæ conditori suo Carolo Magno, suoque reparatori Ludovico Pio & perpetuum fuerat delictum, & præclarum non inanis gloriæ monumentum? hocne est nobilissimum illud Athenæum, quod novis indies splendoribus illustratû, & clarissimâ Doctorum coronâ insignitum omnium plausus, & admirationem conciliabat? hocne est celeberrimum literarum emporium, cui in acceptis referret universus orbis illos sapientiæ soles, Iulios Cæsares Scalligeros, Petros Lombardos, Albertos Magnos, Scotos, Sanctissimosque Hilarium, Bernardû, Bonaventuram, & Thomam Aquinatem? hocne est (ut dicatur compendio) hocne est exercendis ingenis capacissimum theatrum, in quo miraculorum extabant vestigia non pressa leviter ad exigui prædicationem temporis, sed fixa ad memoriam illius Academiæ sempiternam? habuit, habuit, quo maxime superberet Parisiense scientiarum domicilium, sed antiquissimum

splendorem, pompam, maiestatem Recentiores quidam Magistri obscurant, minuunt, proculcant; nam, cum eo illustriores censeantur Academiae, quò impensius curent de doctrinarum probitate, quid de Parisiensi existimandum, ubi in hoc conveniunt Doctorum placita non colendum, non observandum, quod iuste, ac legitime sanctum non recognoscere nefas esset?

Verum si suscepto consilio adeò tenaciter adhæretis, ut ad illud recantandum non moveat certissima honoris jactura, quâ & vos, vestraq; Academia laborabit, ad aliud venio argumentum cordatorum hominum sententiâ maximû, & gravissimum. Eâ nimirum versamini in causâ, ut, cû Sanctissimæ Constitutioni debita veneratio denegetur, id perinde sit, atque palam diffiteri supremam plane, errandique periculo immunè illâ esse authoritatê, quâ ad dirimendas vel extra Oecumenicum Concilium rei dogmaticæ controversias, hæresesque profligandas in Romano Oraculo veneramur, quis enim vestrum erga Pontificias Constitutiones se irreligiosum præstaret, si de summâ illarum veritate injuriosum dubium concipere non auderet? Sed quâ fieri potest, ut credamus, potentissimum rerum omnium Moderatorem Deum Christianæ suæ Reipublicæ negligenter consulere, ut, cû Sanctissimum illius Præfectum de Orthodoxæ Fidei, ac morum regulis subditos sibi populos edocentem viderit, peropportunis Divinæ ejusdem Sapientiæ radiis non exornet? itane vigilantissimus Deus suarum Ovium Pastore deseret, ut sibi derelictus, & viarum dubius per invios, periculososque anfractus gregem ducat aliquando? Orem incredibile! itane suæ Navis Nauclerum destituet, ut, cum velit eursum feliciter dirigere, ipse tunc erret infeliciores Palimurus? o rem absconam, Divinoque regimini sane injuriam hæc tamen à vobis sentiri videntur, dum iniquam conspirationem tandem aliquando ejurare non contenditis, sed quæ inde deriveretur impietatis nota, per otium contemplantis.

Illum pariter ad articulum hoc vestrum devolvitur judicium, ut, dum Pontificiæ authoritati adversamini, nullam apud vos fidem habeant plura è receptissimis ab Ecclesiâ testimonijs, necessum sit: quid enim Romanus Pontifex apud Petrum Damianum, nisi *Lingua Cælorum?* quid apud Augustinum, nisi *Fundamentum, supra quod ædificij Ecclesiastici alitudo consurgit?* quid apud Cyrillum Hierosolymitanum, nisi *Præco summus Ecclesiæ?* quid apud Athanasium, nisi *Petrus potestate, Firmamentumque a Deo fixum, & immobile?* quid apud Theodorum Stroitam, nisi *Thronus supremus verticalis, in quo Christus Fidei claves posuit?* quid apud Rupertum, nisi *Murus inexpugnabilis adversus hæreses?* quid apud Damascenum, nisi *Doctor supremus orbis terrarum?* quid apud Chrysostomum, nisi *Columen Ecclesiæ, Basis immobilis, Portus Fidei?* e quibus tot venerabilium Patrum sensibus Pontificiam, quam non colitis, authoritatem quis vel mediocriter sapiens non intelligat?

Serm. 26.
 Serm. 15.
 de Sanct.
 Cath. 11.
 Epist. ad
 Felicem
 Pap. Epist.
 st. ad
 Neucrian.
 Lib. 2. of.
 sic. c. 22.
 Histor.
 Barlaam.
 Homil. 3.
 in 8.º.
 Apost. &
 Homil. de
 Petro, &
 Paulo.

Magnum quidem piaculum à literatissimis Ecclesiæ Doctoribus dissentire; non minus tamen criminis genus, quòd, cum Sacrosancta Concilia pro præsentì clamant veritate, vos interim reclametis: clamat enim vero Tridentinum, à quo accepimus Supremæ Sedis authoritate Maximû in terris Præfulem potiri: clamat Romanum illud sub Sylvestro in Ecclesia regnante celebratum, cum scriptum reliquerit, à nemine Primam Sedem judicari: clamat Florentinum, cum definerit, Romanum Pontificem Doctorum omnium esse Doctorem, cui benignissimus humanæ salutis Vindex plenam commisit potestatem, ut Christianam Rempublicam pasceret, & moderaretur: clamat Viennense, cum docuerit, ad Apostolicam duntaxat considerationem pertinere, ea, quæ Fidei sunt, declarare: clamat Lateranense ultimum, cum pronuntiaverit, Romani Pontificis ante omnia Concilia authoritatem nedum ex Sacræ Paginæ testimonijs, Sanctorum Patrum suffragijs, Pontificum, ac Sacrorum Canonum de-

Sess. 6. c. 1.
 de Reform.
 Can. ultimo.
 Sess. 25.
 Clement. unica de Trinit.
 Sess. 2.

(A) can. 3;
4. & 5.
(B) cap. 18;
& 19. 2.
pud Iuliu
Pap. I. in
Epist. ad
Episcopos
Antio-
chiz.
(C) Act. 6.
(D) Sess.
II.

cretis, sed propria etiam eorundem Conciliorum confessio-
ne patefieri: clamat (A) Sardicente, clamat (B) Nicænum
primum, clamat (C) Constantinopolitanum tertium, cla-
mat illud (D) Lateranense sub Iulio Secundo inchoatum, &
sub Leone X. conclusum, clamant complura alia, quibus su-
perfedeo, legitime congregata Concilia, dum omnia ijs nos
imbuunt documentis, ut in supremo Christianæ Religionis
Antistite vivam Fidei, ac morum regulam suspicere debea-
mus. Quis vero mirari desinat, ac ridere, quòd vos, illi illi
homines, qui ad futurum provocastis Concilium, tanquam
de illius declarationum veritatibus minimè dubitantes, tot
clamantium Synodorum voces iniquo animo excipiatis? Et
quid taceam, quàm palmaris injuria illis omnibus inferatur
Sanctissimis Pontificibus, qui, Oecumenico Concilio non
coacto, in famosos hæresum cultores justissimis definitio-
nibus, ac censuris investiti sunt; si enim Sanctissimus Dominus
Noster Clemens XI. in reprobandis Quesnelli Propositio-
nibus vana quadam potestate, vobis iudicibus, usus est, cur
non idem æque asseratis, cum errorum damnationes pro-
priae autoritatis ductu promulgaverint in Nicolaitas Pe-
trus, in Marcionistas Analectus, in Noleisatas Fabianus, in
Donatistas Melchiades, in Monothelitas Theodorus, in
Fratricellos Honorius IV., in Lollardos Ioannes XXII., in
Pseudo-Apostolos Bonifacius VIII., in Flagellâtes Clemens
VI., in Iansenistas Innocentius X., in Montanum Victor I.,
in Claudium Clementem Patchalis I., in Basiliû Gelasius II.,
in Ioannem VViclefû Gregorius XI., in Petrum Abailardû,
& Arnaldum à Brixia Innocentius II., in Guillelmum à San-
cto Amore, & Desiderium Longobardum Alexander IV.,
in Arianos illos Ursacium, Valentem, & Auxentium Dama-
sus, in Martinum Lutherum Leo X., & (ne feriem institu-
am longiorem) in Michactem Molinos Innocentius XI.

Ad hancigitur inauditam licentiam devenietis, ut non
unius tantum Clementis XI., sed tot Sanctissimorum Pon-

cificum nomen hæcenus gloriosum injuriosis maculis aspergere contendatis? vobismet ipsis, precor, proponite, qua in natione hujusmodi scelus perpetretis: ea nimirum est, in qua Pontificæ, quam tuemur, authoritatis acerrimos cultores vidimus semper, & laudavimus: revocate in memoriam geminas illas epistolas ad Innocentium X; quarum alteram quinque supra octoginta Gallicani Episcopi, alteram Eminentissimus Mazarinus, unusque, & triginta insulati etiam Gallicæ Præsules subscripserunt: perlegite elegantem illam, nec vobis ignotam Dissertationem à Petro Marca Parisiensi Archiepiscopo idiomate Gallico institutam; in his veluti depictis æternitati tabellis Pontificia in docendo veritas non tam adumbratur, quàm exprimitur. Vellem ego, postliminiò redire possent illa jam convoluta tempora, quæ celeberrimis Conciliis Pontigonensi, & Cabilonensi, Turo-nensi secundo, & Aquisgranensi, Rhemeni, & Trosleiano, Melodunensi, ac Frecesi venerationem apud posteros meruerunt; videretis, quântum in illis Sacrosanctis Convèntibus ingens Gallicanorum Antistitam numerus hunc vestrû errorem objurgaret, illum increparunt Senonensis Provincie Episcopi, cum libellum quendam anonymum de Ecclesiastica, & Politica Potestate hanc scilicet ob causam condemnarent, quòd Pontificiam authoritatem parvi pendere videretur. Cùm ergo nihil omnino sit, quod vestrà sententiam non enervet, quid est, cur immoremur, nec luculentis adeò, quæ protulimus, testimonijs desideratissimum calculum adhibeatis? nullum aliud recantatæ sententiæ certius dabitur argumentum, quàm si rectissime sanctam, editaque Sanctissimi Domini Nostri Clementis XI. Constitutionem publicis obedientiæ signis prosequamini: ad hunc unice scopum cum in præsentî Propugnatione tela dirigeret, unum illud etiam validissimum nondum intorsî, quòd videlicet ea sæper viguerit in Parisiensi Academia consuetudo, ut qui ad primos gradus promoverentur, laudabilem præmitterent

Ita habet
Tractatus
de Potestate Ec-
clesiastica,

quem anno 1604 in lucem edidit Davalus Doctor forbonicus olim in Parisiensi Academia Theologiae Professor.

Apostolicarum Litterarum initium errat-Pastoralis officij, &c.

declarationem, se adversus Sedis Apostolicæ decreta nolle quidquam asserere, aut defendere: cur hoc egregium pietatis monumentum antiquabitis? ah vos pudeat, ritum sanctissimū, vobis authoribus, obliterari, pudeat clarissimos viros à Romanæ Ecclesiæ cōmercio amoveri; hanc siquidem meritissimam pœnam omnibus in Pontificiam Constitutionem adversariis novæ Literæ Apostolicæ, ut apprime scitis, anno proxime elapso inflixerunt. Ad extremū id vos commonitos vellem, ut cum sapientis sit mutare consilium (pro ut decantatissimum fert proverbium) nunquam aliàs sapientes, imo & sapientiores haberemini, quàm si denegatam hucusque obedientiam effusissimo animi affectu rectissimæ Constitutioni impenderetis, hoc esset illustrius facinus, hæc victoria præstabilior, quia à vestris judiciis per vosmetipsos reposita; solus enim, qui se ipsum vincit, gloriōsius vincit, ac triumphat.

His rite, & ex voto peractis, actæ Divino Numini gratiæ, quòd Beatissimum Patrem Clementem XI. in eam impulerit mentem, ut tam salutarem ediderit Constitutionem, & Chorus figurato cantu Hymnum Ambrosianum persecutus est.

Et quia Ego Ioannes Moreyra, creatus Academicæ Ebo-
rensis Secretarius, præmissis omnibus, & singulis præfens, ac
personaliter interfui, & prout scripta sunt, fieri vidi, & au-
divi, ac subscriptiones manu propria factas agnovi, ideo hoc
præfens publicum Instrumentum dedi, subscripsi, & Acade-
miæ sigillo munivi, requisitus in fidem, ac testimonium ve-
nitatis. Datum Eboræ 25 Novembris, anno Incarnationis
Dominicæ 1719.

[L. ✠ S.]

Joannes Moreyra

